

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل The Movement for Quality Government in Israel

7 דצמבר 2023, כ"ד כסלו תשפ"ד

לכבוד

עו"ד גלי בהרב מיארה רב ניצב יעקב שבתאי
היועצת המשפטית לממשלה המפקח הכללי של משטרת ישראל
משרד המשפטים משטרת ישראל
ירושלים ירושלים

שלום רב,

הנדון: בקשה לפתיחה בחקירה פלילית נגד שר החוץ אלי כהן ומנכ"ל המשרד בגין חשד לעבירות מתחום טוהר המידות ופגיעה בביטחון המדינה

בשם התנועה למען איכות השלטון בישראל, ע"ר (להלן: "התנועה"), הרינו מתכבדים לפנות אליכם כדלהלן:

1. עניינה של פניה זו בפרסומו של העיתונאי גידי וייץ, הבוקר באתר הארץ, לפיו בהתאם להנחיית שר החוץ, מר אלי כהן, הונפקו דרכונים דיפלומטיים לשורת חברים במפלגת הליכוד המקורבים לכאורה לשר, חרף העובדה שהם אינם מנויים ברשימת נושאי המשרות הזכאים לשאת דרכון דיפלומטי, ובניגוד לעמדתם של אנשי המקצוע במשרד החוץ, שסברו כי לא קיימים טעמים מיוחדים למתן הדרכונים.¹

2. כך, פורסם כי שר החוץ הורה על הנפקת דרכונים דיפלומטיים למספר ראשי רשויות מקומיות המזוהים עם מפלגת הליכוד, סיעתו של השר, וכן לבנו של ראש הממשלה, מר יאיר נתניהו. בשל העובדה שמדובר בגורמים שאינם מנויים ברשימת הזכאיים לדרכון דיפלומטי, התכנסה במשרד החוץ ועדת חריגים, אשר סברה כי המבקשים אינם ראויים לדרכון דיפלומטי כי לא נמצא כל טעם מיוחד למתן הדרכונים, למשל צורך מדיני או ביטחוני.

3. ואולם, מהאמור בתקשורת עולה כי מנכ"ל משרד החוץ, מר רונן לוי, עקף לכאורה את הוועדה המקצועית ואישר את הענקת הדרכונים הדיפלומטיים, בניגוד לעמדת הוועדה ולכאורה בהתאם להנחיה מפורשת של שר החוץ.

4. פרסומים אלה מעלים חשש כבד כי מאחורי ההחלטה להנפיק להנפיק דרכונים דיפלומטיים לשורת גורמים אשר מזוהים עם מפלגת השלטון המרכזית בה חבר שר החוץ ולמקורבים באופן אישי לשר לכאורה, בניגוד לעמדת הדרג המקצועי במשרד החוץ, עומדים לכאורה שיקולים זרים המנוגדים לכללי המנהל התקין – ועשויים לעלות עד שורה של עבירות פליליות חמורות ביותר מתחום טוהר המידות ואף פגיעה בביטחונה של מדינת ישראל וביחסי החוץ שלה.

¹ גידי וייץ "אלי כהן הורה להנפיק דרכונים דיפלומטיים לחברי ליכוד בעלי השפעה וליאיר נתניהו" באתר הארץ (7.12.2023) זמין בקישור: <https://www.haaretz.co.il/news/politics/2023-12-07/ty-article.highlight/0000018c-40bc-d2d5-abef-f5ff27500000>

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل The Movement for Quality Government in Israel

5. כידוע, מדינת ישראל מנפיקה לאזרחיה דרכונים המהווים תעודה ציבורית שמשמשת בעת מעבר גבולות בין-מדינתיים, לפי חוק הדרכונים, התש"ב-1952 (להלן: "חוק הדרכונים"). לצד הדרכונים ה"רגילים", משרד החוץ מנפיק שני סוגים של דרכונים רשמיים, דרכון דיפלומטי ודרכון שירות, אשר חוק הדרכונים אינו חל עליהם, והזכאות להם מעוגנת בנהלים פנימיים של משרד החוץ ובתקנון שירות החוץ (להלן: "התקנון").
6. לפי התקנון, דרכון דיפלומטי הינו דרכון של מדינת ישראל המוענק לממלאי תפקידים דיפלומטים או קונסולאריים, לנושאי משרות בשירות החוץ וכן לאנשים אחרים העוסקים בענייני המדינה הנושאים אופי דיפלומטי. כך למשל, מבין רשימת הזכאים לדרכונים דיפלומטיים ניתן למנות שרי ממשלה וחברי כנסת, בעלי תפקידים בכירים במערכת הביטחון, מערכת המשפט ואנשי והשירות הדיפלומטי. המשותף לכלל הגורמים הללו הוא העובדה שהם מייצגים את מדינת ישראל ומרבים לנסוע למסעות בינלאומיים במסגרת תפקידם הרשמי.
7. החזקה בדרכון דיפלומטי מעניקה יתרונות רבים, הכוללים בין היתר דרכים מקלות ליציאה וכניסה לישראל ולמעבר בין מדינות ברחבי העולם, חסינות דיפלומטית וזכויות בתחום הפטור ממיסים. כמו כן, הדרכון הדיפלומטי מעניק למחזיקים בו הכרה ייחודית מטעם מדינת ישראל ומעמד של גורמים רשמיים הנושאים את סמלי מדינת ישראל, מייצגים אותה ופועלים בשמה.
8. אם כן, כדבר שבשגרה, רק אנשי ממשל וגורמים ציבוריים בכירים ביותר, הפועלים בשם מדינת ישראל בזירה הציבורית והבינלאומית, וכן גורמים שוועדת החריגים במשרד החוץ החליטה להעניק להם דרכון דיפלומטי בשל צורך מדיני או ביטחוני, יכול ליהנות מההטבות הללו ומהמעמד של החזקה בדרכון דיפלומטי.
9. מכאן, עולה תמונת מצב חמורה לפיה שר החוץ ומנכ"ל המשרד פעלו באופן המנוגד לחוק ובחוסר סמכות כאשר העניקו הטבה ייחודית וחשובה במעלה לשורת גורמים שלא נמצאו ראויים לכך ובניגוד מוחלט לעמדת הדרג המקצועי במשרד החוץ.

הבקשה לחקירת האירועים:

10. לשיטת התנועה, מהמתואר לעיל עולה חשש כבד כי שר החוץ, אלי כהן, ומנכ"ל המשרד שלו מר רונן לוי, פעלו לכאורה מתוך שיקולים זרים בהנפקת דרכונים דיפלומטיים למקורבים, באופן שיכול לעלות כדי ביצוע של עבירות שונות מתחום טוהר המידות, לרבות עבירת מרמה והפרת אמונים לפי סעיף 284 לחוק העונשין, התשל"ז-1977, שלשונה:

"עובד הציבור העושה במילוי תפקידו מעשה מרמה או הפרת אמונים הפוגע בציבור, אף אם לא היה במעשה משום עבירה אילו נעשה כנגד יחיד, דינו - מאסר שלוש שנים.."

11. במקרה הנידון, עולה חשש כי הנפקת דרכונים דיפלומטיים לגורמים אשר אינם ראויים לכך, מבלי שנמצאה הצדקה עניינית ובניגוד לעמדת הדרג המקצועי האמונים על הנפקת הדרכונים, יפגע בביטחונה של מדינת ישראל וביחסי החוץ שלה. זאת, מאחר ומדובר במסמך רשמי המעניק הטבות ייחודיות והופך את מי שמחזיק בו להיות מזוהה בקהילה הבינלאומית כגורם המייצג את מדינת ישראל ופועל בשמה. לכן, במידה ואכן נבחר ציבור ומנכ"ל המשרד העובד

רח' יפו 208, ירושלים 9438303 * מען למכתבים: ת.ד. 36504 ירושלים 9136001 * טל: 02-5000073 פקס: 02-5000076
شارع يافا 208، القدس 9438303 * العنوان للرسائل: ص.ب. 36504، القدس 9136001 * هاتف: 02-5000073 * فاكس: 02-5000076
208 Jaffa St., Jerusalem * Mailing Address: P.O.B 36504 Jerusalem 9136001 * Tel: 02-5000073 * Fax: 02-5000076
E-mail: office@mqg.org.il * Web Site: www.mqg.org.il

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل The Movement for Quality Government in Israel

תחתיו פעלו הנפקת דרכונים דיפלומטיים למקורבים מתוך שיקולים זרים ואישיים, יכול והתקיימה עבירת הפרת אמונים חריפה, כאמור לצידן של עבירות נוספות מתחום טוהר המידות ופגיעה בביטחון המדינה.

12. לאור האמור לעיל, ומבלי לקבוע מסמרות, התנועה סבורה כי הוצגה תשתית עובדתית המחייבת פתיחה בחקירה לכל הפחות על ביצוען של עבירות הפרת אמונים מצד שר החוץ ומנכ"ל המשרד וכן עבירות נוספות, באופן המחייב פתיחה בחקירה של כל המעורבים בדבר, בהתאם לסעיף 59 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב]:

"נודע למשטרה על ביצוע עבירה, אם על פי תלונה ואם בכל דרך אחרת, תפתח בחקירה; אולם בעבירה שאינה פשע רשאי קצין משטרה בדרגת פקד ומעלה להורות שלא לחקור אם היה סבור שנסיונות העניין בכללותן אינן מתאימות לפתיחה בחקירה או אם היתה רשות אחרת מוסמכת על פי דין לחקור בעבירה."

13. מנוסח הסעיף עולה כי ברירת המחדל היא **שכאשר נודע למשטרה על ביצוע עבירה, זו תפתח בחקירה**. אך ורק במקרים בהם קצין בדרגת פקד ומעלה סבור שנסיונות העניין בכללותן אינן מתאימות לפתיחה בחקירה, יכול הוא להורות שלא לחקור.

14. כמו כן, בבג"ץ 6410/14 **התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' פרקליט המדינה** (נבו 4.2.2015), קבע בית המשפט העליון, כי כאשר מתעורר ספק בשאלה האם בוצעה עבירה, **מוטל על רשויות החקירה לברר זאת בדרך של חקירה פלילית או בדיקה מקדימה**. כך, בדברי כב' השופט שהם (בפס' 101):

"החובה לפתוח בחקירה, מותנית בידיעה על ביצוע עבירה (דנג"ץ 7516/03 **נמרודי נ' היועץ המשפטי לממשלה** (12.02.2004)). החוק איננו מחייב פתיחה בחקירה פלילית באופן מידי, בכל מקרה של הגשת תלונה או של אינדיקציה אחרת לביצוע עבירה. **כאשר מתעורר ספק אם בוצעה עבירה, מוטל על רשויות החקירה והתביעה לברר זאת, במסגרת חקירה פלילית או במסגרת בדיקה מקדימה**" (ההדגשות של הח"מ)."

15. סוגיית הפתיחה בחקירה פלילית הובהרה גם **בהנחיית היועץ המשפטי לממשלה מס' 4.2204 שכותרתה "בדיקה מקדימה"**. לפי הנחיה זו, השימוש בסמכות החקירה מותנה בשאלה האם "יש ראיות המבססות חשד סביר שבוצעה עבירה". כלומר, מקום שישנן ראיות המבססות חשד סביר לביצוע עבירה, תיפתח חקירה, אלא אם סבור גורם מורשה כי נסיבות העניין אינן מתאימות לנקיטת הליכים פליליים.

16. משאלו הם פני הדברים, לעמדת התנועה יש לפתוח בחקירה בגין המעשים שתוארו לעיל. על פניו, ישנן ראיות מבוססות, המקימות חשד סביר לביצוע עבירות. מכאן, מתחייב כי רשויות אכיפת החוק יפתחו בחקירה על מנת לברר זאת.

17. **אשר על כן, אנו פונים אליכם על מנת שתפעלו לפתוח בחקירה או בבדיקה מקדמית כנגד כלל הגורמים המעורבים, נוכח החשד שלכאורה התקיימו עבירות מתחום טוהר המידות, ביניהן**

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل The Movement for Quality Government in Israel

עבירת הפרת אמונים.

18. כמו כן, בשל מצב החירום בו מצויה המדינה, והעובדה כי אנו מצויים כעת לצד המערכה הצבאית והאזרחית גם בעיצומה של מערכה בינלאומית ומאבק על דעת הקהל העולמית, לעמדתנו עולה החשיבות לחקירה מהירה ויעילה של החשדות, באופן שיסייע לשמירה על ביטחון המדינה ויחסי החוץ שלה.

19. נוכח החשיבות הציבורית של העניין, נודה לתגובתכם המהירה.

בכבוד רב,

שקד נדיב
רכזת האגף המשפטי

תומר נאור, עו"ד
ראש האגף המשפטי